

Ordføreren (Jespersen): Det ærede Thing vil af Afstemningslisten have seet, at alle de fremkomne Forslag gaae ud paa at give Bederlag ved Ophævelsen af det privilegerede Hartkorns Forrettigheder. Det maa nemlig vel mærkes, at om man ogsaa kalder det en Udsættelse af Ophævelsen, saa er det aldeles i Principet det Samme som et Bederlag. Naar jeg siger til en Mand: „Du skal i saa og saamange Aar være fri for at betale de fulde Skatter, som skulde lægges paa dit Hartkorn“ saa er det med andre Ord det selv Samme, som om jeg siger til ham: Du skal fra idag betale de fulde Skatter, men der har Du et saa og saa stort Beløb. Den Strid, som altsaa kan blive, vil dreie sig om Bederlaget skal være noget større eller noget mindre, om det skal udstrækkes til nogle flere eller færre Eiendomme. I disse Henseender ere de forskjellige Forslag meget afvigende. Jeg vil derfor om i Almindelighed tillade mig at bemærke, at mellem de to Ting: intet Bederlag og fuld Erstatning — alt hvad der ligger derimellem, det er egentlig vilkaarligt. Der lader sig ikke give bestemte Grunde, hvorfor man har valgt de Tal eller de Tal, hvorfor de Herrer, som foreslaae en Udsættelse, sige enten den skal være i 15 Aar, i 12 Aar eller i 3 Aar, de kunde ligesaa godt sige i 1 Aar; thi der lader sig, som sagt, ingen Grunde give derfor.

Udvalgets Fleerhed har, som man har seet, forenet sig om et Forslag, som vi have tilbejdragt, ved at give Lidt efter paa begge Sider. Nogle have oprindeligt meent, at man ikke burde give saa høit et Bederlag, Andre være tilbøjelige til at gaae lidt høiere, men de vare Alle tilsammen enige om, at man i den Henseende ikke burde holde altfor stivt paa sin personlige Mening, at det, hvorom det væsentligt dreier sig, er dog at faae Ende paa en Sag, som i saa lang Tid har forstyrret Freden i Communerne, har forstyrret den gode Forstaaelse mellem Naboerne rundt omkring paa Landet. Ligesom nu vi, der danne Udvalgets Fleerhed, have været tilbøjelige til at gaae lidt fra det, vi nærmest kunde have ønsket at stemme for, saaledes haabe vi, at den samme Anskuelse vil finde Indgang i Forsamlingen, og at Ingen vil holde saa stivt paa sin Mening,

at han siger Nei — Ud over dette kan jeg paa ingen Maade komme (Hør!); thi det maa Enhver erkjende hos sig selv, at naar han først vil give Erstatning, saa kan han ingen Grund finde, hvorfor han just vil give den saa stor, men ikke en Smule større. Jeg skal ikke for Tiden gaae ind paa at imødegaae de forskjellige Forslag. Der er kun eet Punkt, som jeg strax vil gjøre en Bemærkning om, forat, naar Forslagsstillerne faae Ordet, de kunne tage det i Betragtning. Det er Udvalgets Mindretals Forslag, som er opført under Nr. 14, hvori man vil, at Bederlaget skal regnes efter de Beløb, som Skatterne nu vilde have udgjort, hvis Frdn. af 1ste Octbr. 1802 § 44 i sin Tid var bleven fulgt ved Indførelsen af den ny Matrikul. Jeg skal derom bemærke, at denne Frdn. dog egentlig efter dens Ord nærmest gaaer ud paa at fassætte, at de gamle Hartkornsskatter, som den Tid eksisterede, ogsaa naar den nye Matrikul var indført, skulde vedblive at hvile paa det gamle Hartkorn; men at der ikke med en saadan Bestemthed var tilsagt, at alle nye Skattebyrder skulde lægges over paa det nye Hartkorn, naar det engang traadte i Kraft. Men hvorom Alt nu end er, om man ogsaa med Føie kan sige, at der ved Indførelsen af den nye Matrikul i denne Henseende var Noget, som ikke aldeles stemmede overeens med Frdn. af 1802, saa troer jeg dog, at man ikke med god Grund kunde lægge det til Basis for Bederlagets Størrelse. Vi maae nemlig erindre, at det er 10 Aar siden Matrikulen blev indført; i den Tid ere mange Eiendomme med privilegeret Hartkorn kjøbt og solgte, og de nye Eiere have dog visstelig havt Ret til at troe, at disse Forhold vare ordnede, og at de gamle ikke vilde komme tilbage, at man ikke igjen vilde drage Bestemmelsen i Frdn. af 1802 frem til Skade for dem. Men jeg mener overhovedet, at vi ved Afgjørelsen af denne Sag ikke saameget see paa Retsgrunden, som vi tage Forholdene saaledes, som de for Dieblikket ere. Dersom vi skulde gaae ind paa Retsgrunden, maatte vi ganske anderledes tilbunds i Sagen, saa maatte vi ind paa en Undersøgelse om, hvorledes ethvert enkelt Stykke af det privilegerede Hartkorn er opstaaet, om det